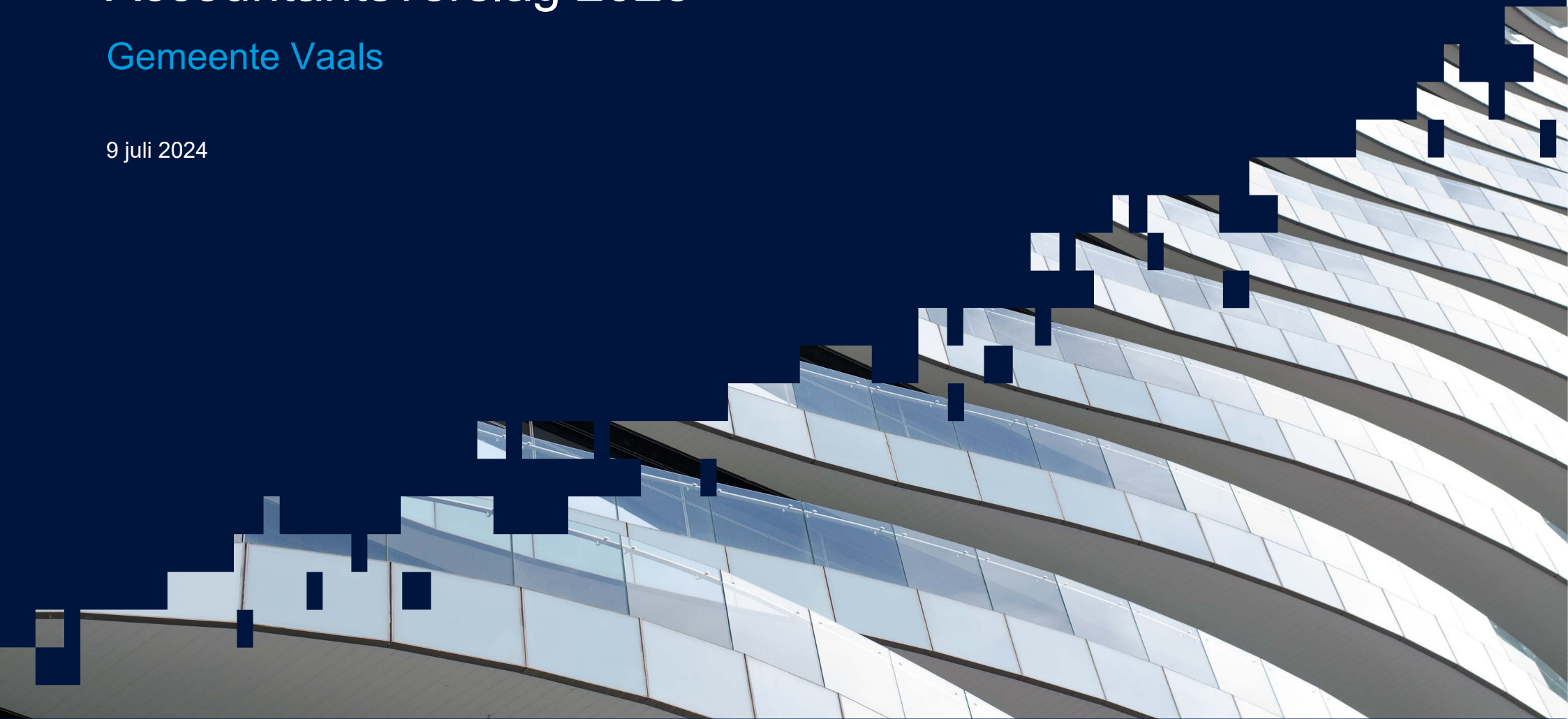

Accountantsverslag 2023

Gemeente Vaals

9 juli 2024

Aan de gemeenteraad van
Gemeente Vaals
Von Clermontplein 15
6291 AT Vaals

Heerlen, 9 juli 2024

Betreft: accountantsverslag 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

U hebt ons opdracht gegeven de jaarrekening 2023 van de gemeente Vaals, welke onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders is opgesteld, te controleren. Onze belangrijkste bevindingen voortvloeiend uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden vindt u in het accountantsverslag bij deze brief.

Onderdelen en reikwijdte accountantsverslag

Dit verslag vat onze belangrijkste bevindingen vanuit onze accountantscontrole samen. Daarnaast gaan wij nader in op een aantal formele aspecten die samenhangen met onze controlewerkzaamheden. Onze bevindingen vloeien voort uit onze werkzaamheden als onderbouwing van ons oordeel. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening en zijn derhalve niet primair gericht op het onderkennen van alle aandachtspunten in de administratieve organisatie en interne beheersing, inclusief de procedures die zijn gericht op de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde informatiesystemen. Verder is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van mogelijke onregelmatigheden, waaronder fraudes. Hadden wij een specifiek onderzoek ingesteld, dan waren ons mogelijk aanvullende zaken ter kennis gekomen die wij zouden hebben gerapporteerd.

Wij streven ernaar om belangrijke tekortkomingen of aandachtspunten niet op zichzelf maar altijd met een passende oplossingsrichting aan u te rapporteren. Uiteraard zijn wij bereid om u verder te begeleiden in het realiseren van oplossingen rondom belangrijke aanbevelingen of aandachtspunten.

Tot slot

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest. Graag bespreken wij dit verslag met u. Mocht u op enig moment nog nadere vragen hebben over de inhoud van dit verslag, neem dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,
RSM Netherlands Accountants N.V.

drs. S.J.M. Prevoo RA

Inhoud

1. Samenvatting **4**

Controleverklaring
Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde eisen - SiSa
Onafhankelijkheid
Goedkeurings- en rapporteringstoleranties
Evaluatie van ongecorrigeerde controleverschillen

2. Belangrijkste controlebevindingen **11**

Nadere toelichting van ongecorrigeerde controleverschillen
Wet normering topinkomens (WNT)
Overige bevindingen
Werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van geïdentificeerde significante risico's

3. Analyse van de jaarrekening **19**

Ontwikkeling van balansverhoudingen
Resultaat boekjaar en financiële positie
Weerstandsvermogen
Financiële rechtmatigheid en rechtmatigheidsverantwoording

4. Overige elementen **24**

Frauderisicofactoren
Naleving van wet- en regelgeving
Geautomatiseerde gegevensverwerking
Duurzaamheidsverslaggeving

Bijlage: Geplande en gerealiseerde urenbesteding

1. Samenvatting

Controleverklaring

De strekking van de controleverklaring is goedkeurend.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2023 is goedkeurend. Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2023 van de gemeente Vaals en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen.

Als gevolg van de aanpassing van de Gemeentewet verstrekt de accountant vanaf begrotingsjaar 2023 geen rechtmatigheidsoordeel meer over de jaarrekening als geheel. De gemeente Vaals heeft een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opgenomen waarin het college van burgemeester en wethouders verantwoording aflegt over de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties.

De geconstateerde onrechtmatigheden hebben betrekking op begrotingsoverschrijdingen en aanbestedingsonrechtmatigheden, welke door het college van burgemeester en wethouders getrouw zijn toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. De gemeente Vaals heeft ervoor gekozen om de gehanteerde verantwoordingsgrens aan te laten sluiten bij de goedkeuringstolerantie die voor de accountant geldt. De verantwoordingsgrens is derhalve op 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves gesteld. Ten aanzien van de onrechtmatigheden merken wij op dat het grootste gedeelte van de begrotingsonrechtmatigheden het gevolg is van het niet door de gemeenteraad vaststellen van de najaarsnota 2023 van de gemeente Vaals. In onze controleverklaring verwijzen wij in een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden naar de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichting.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten - SiSa

Waar de accountant vanaf begrotingsjaar 2023 enkel een getrouwheidsoordeel verstrekt over de jaarrekening als geheel, wordt verwacht dat de accountant ten aanzien van de verantwoorde specifieke uitkeringen een oordeel verstrekt over de rechtmatigheid. Omdat dit oordeel specifiek wordt verstrekt voor de verantwoording van de specifieke uitkeringen en dus geen oordeel vormt over de jaarrekening als geheel, is dit oordeel in een separate paragraaf van de controleverklaring opgenomen, geheten “Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten”.

De baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen zijn rechtmatig tot stand gekomen.

De verantwoording van de Single Information, Single Audit (SiSa) is wettelijk verplicht. Wij hebben op grond van artikel 5, vierde lid Bado voor de controle de volgende rapporteringstoleranties gehanteerd per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de lasten kleiner of gelijk zijn aan € 125.000;
- 10% indien de lasten groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk zijn aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de lasten groter zijn dan € 1.000.000.

Zoals hierboven beschreven, gelden voor de SiSa afwijkende rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening. De achterliggende reden hiervan is om vakdepartementen te voorzien van voldoende informatie teneinde de specifieke uitkering vast te stellen en de Algemene Rekenkamer van informatie te voorzien. In het kader van de totstandkoming en controle van de SiSa-verantwoordingsinformatie merken wij op dat, op basis van de door de Accountantsdienst Rijk uitgevoerde review, kritisch wordt gelet op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-verantwoordingsinformatie en de hierop door de accountant uitgevoerde controle.

Wij hebben in onze controle in overeenstemming met de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2023 specifieke werkzaamheden uitgevoerd om een oordeel te kunnen verstrekken over de SiSa-verantwoordingsinformatie die in een tabel bij de jaarrekening is opgenomen. De door ons uitgevoerde werkzaamheden bestaan uit het beoordelen van de interne beheersing en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden.

In de SiSa verantwoording is een tweetal verschillende indicatoren opgenomen, te weten:

- indicatoren welke van invloed zijn op de financiële vaststelling; en
- indicatoren zonder invloed op de financiële vaststelling.

Voor de indicatoren welke van invloed zijn op de financiële vaststelling geldt dat er een relatie is tussen de jaarrekening en de SiSa-verantwoordingsinformatie. Deze indicatoren zijn door ons getoetst op getrouwheid en rechtmatigheid, en waar nodig aangevuld met een controle op de deugdelijke totstandkoming. Voor indicatoren zonder invloed op de financiële vaststelling hebben wij enkel de deugdelijke totstandkoming vastgesteld en derhalve niet de rechtmatigheid.

Op grond van het Bado rapporteren wij in dit verslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit door middel van navolgende tabel welke als bijlage bij de SiSa-verantwoordingsinformatie moet worden meegezonden.

De baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen (SiSa) zijn rechtmatig tot stand gekomen.

Deze tabel moet ook worden opgenomen wanneer er geen fouten of onzekerheden zijn vastgesteld.

Tabel van fouten en onzekerheden SiSa-verantwoordingsinformatie				
SiSa-regeling		Fout of onzekerheid	Financiële omvang van fout of onzekerheid	Toelichting
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
JenV A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C55	Aanpak energiearmoede	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	N.v.t.	€ 0	N.v.t.

IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
EZK F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H31	Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):			Goedkeurend	
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:			Goedkeurend	

Onafhankelijkheid

Er is geen bedreiging geconstateerd ten aanzien van de onafhankelijkheid van RSM jegens de gemeente Vaals.

Objectiviteit is naast vakbekwaamheid één van de pijlers van onze beroepsuitoefening. Onder meer door onze onafhankelijke positie geven wij invulling aan het fundamentele beginsel objectiviteit. Nederlands recht, waaronder de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) en de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereist daarom dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Binnen RSM Netherlands Accountants N.V. (hierna: RSM) kennen wij aantal waarborgen dat specifiek is opgezet om onze onafhankelijkheid te borgen. Periodiek wordt door ons de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften en de daarbij behorende waarborgen beoordeeld. Daarnaast moeten onze professionals jaarlijks, alsmede per individuele opdracht, hun onafhankelijkheid schriftelijk bevestigen.

RSM is onafhankelijk van de gemeente Vaals en, voor zover bij ons bekend, heeft er zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. Ons zijn geen relaties bekend tussen RSM en haar zuster- en/of dochterondernemingen en de member firms van RSM International en de gemeente Vaals, die naar ons professioneel oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Wij hebben de aard van de door ons uitgevoerde non-assurance dienstverlening geëvalueerd en geconcludeerd dat er geen sprake is van werkzaamheden die niet zijn toegestaan op basis van de van toepassing zijnde onafhankelijkheidsregels.

Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Een fout wordt als materieel beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, de (economische) beslissingen en/of acties die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen, zouden hebben beïnvloed. Onze werkzaamheden zijn erop gericht een redelijke mate van zekerheid te verschaffen dat fouten en onzekerheden die het door ons vastgestelde materialiteitsniveau te boven gaan of die kwalitatief materieel zijn, tijdens de accountantscontrole worden gesignaleerd. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) stelt de gemeenteraad de goedkeuringstolerantie (materialiteit) en rapporteringstolerantie vast die de accountant bij de jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De door ons gehanteerde goedkeuringstolerantie is gebaseerd op de werkelijke lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves en is berekend op grond van de bepalingen in het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekeningcontrole 2023 van de gemeente Vaals. In dit controleprotocol is tevens de te hanteren rapporteringstolerantie voorgeschreven.

De door ons gehanteerde toleranties, naar beneden afgerond op duizendtallen, zijn als volgt:

	Goedkeuringstolerantie		Rapporteringstolerantie
Fouten	1% van de totale lasten	€ 445.000	€ 10.000
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 1.335.000	€ 10.000

Aanvullend wordt vermeld dat een geconstateerde afwijking die kwalitatief relevant is, terwijl deze de rapporteringstolerantie niet overstijgt, in voorkomende gevallen ook wordt gerapporteerd.

De goedkeurings-tolerantie is gebaseerd op de werkelijke lasten. De rapporterings-tolerantie is overeenkomstig het controleprotocol.

Evaluatie van ongecorrigeerde controleverschillen

Onderstaand zijn de fouten en onzekerheden die de rapporteringstolerantie overschrijden schematisch weergegeven. Wij hebben één getrouwheidsfout groter dan de rapporteringstolerantie in de jaarrekening vastgesteld. Het ongecorrigeerde controleverschil is op de navolgende pagina's tekstueel nader toegelicht. Het ongecorrigeerde controleverschil overschrijdt de goedkeuringstolerantie niet en is derhalve niet van invloed op de strekking van de controleverklaring.

Uit hoofde van volledigheid en zorgvuldigheid vermelden wij dat onze controle met een hoge mate, maar geen absolute mate, van zekerheid is uitgevoerd, waardoor het mogelijk is dat tijdens onze controle niet alle fouten ontdekt worden.

Er is sprake van ongecorrigeerde controleverschillen. Deze verschillen overschrijden de goedkeurings-tolerantie niet en hebben geen invloed op de strekking van de controle-verklaring.

Overzicht fouten en onzekerheden	
Fouten	
	€
Lasten met betrekking tot 2023 verantwoord in 2022	-50.000
Afgrenzingsfouten inzake verantwoording van lasten 2023 vs. 2024	-13.000
Ten onrechte geactiveerde lasten met betrekking tot SaaS-applicatie	-61.000
Onjuiste periodetoerekening van lasten op taakveld riolering	26.000
Totaalbedrag fouten	-98.000
Onzekerheden	
	€
Onzekerheid ten aanzien van realiseerbare waarde Hekkert terrein	€ -250.000
Totaalbedrag onzekerheden	€ -250.000

2. Belangrijkste controlebevindingen

Nadere toelichting van ongecorrigeerde controleverschillen

Er bestaat een fout voor getrouwheid ten aanzien van de onjuiste periodoerekening van lasten ter grootte van in totaal € 63.000.

Afwijkingen in het kader van afgrenzing en periodoerekening van lasten

Bij de jaarrekeningcontrole over boekjaar 2022 hebben wij een afwijking geconstateerd inzake een factuur ad € 8.000 welke in 2022 verantwoord was, maar waarvan de prestaties betrekking hebben op de periode vanaf 2023. Rekening houdend met de vertaling van de constatering uit de deelwaarneming naar de volledige populatie betekent dit een afwijking ter grootte van € 50.000. Deze constatering uit voorgaand jaar leidt automatisch tot te laag verantwoorde kosten in 2023.

Ook inzake de periodoerekening van lasten rondom balansdatum 2023 constateren wij afwijkingen. Wij hebben hierbij zowel lasten met betrekking tot het jaar 2024 geconstateerd die in 2023 zijn verantwoord (€ 2.000), als lasten met betrekking tot 2023 die in 2024 zijn verantwoord (€ 18.000). Ook voor de hiervoor genoemde afwijkingen geldt dat deze vertaald dienen te worden naar de gehele populatie. Rekening houdend met deze zogeheten extrapolatie betekent dit afwijkingen in totaal ter grootte van per saldo € 13.000.

Wij vragen aandacht voor een strikte benadering van de toerekening van kosten aan het juiste jaar, met name in de periode rondom jaareinde.

Er bestaat een fout voor getrouwheid ten aanzien van het onterecht geactiveerde softwarekosten ter grootte van € 61.000.

Ten onrechte geactiveerde lasten met betrekking tot SaaS-applicatie

In 2023 heeft de gemeente Vaals bestedingen ter zake van software geactiveerd, welke in een termijn van drie jaar worden afgeschreven. De Commissie BBV heeft in haar notitie Materiële Vaste Activa bepaald dat bestedingen voor software enkel kunnen worden geactiveerd, wanneer sprake is van zelf ontwikkelde software of sprake is van een licentie met onbeperkte gebruiksduur. De door de gemeente gedane bestedingen houden verband met door de gemeente afgenomen SaaS-applicaties. Vorenstaande betekent dat deze softwarekosten niet geactiveerd mogen worden. Deze lasten ter grootte van € 61.000 dienen derhalve ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

Volledigheidshalve merken wij op dat ook voorgaand jaar dergelijke bestedingen zijn geactiveerd. Omdat wij geen jaarlijkse integrale controle uitvoeren en derhalve als onderdeel van onze controle gebruik maken van deelwaarnemingen, zijn de voorgaand jaar geactiveerde bestedingen geen onderdeel uitgemaakt van de deelwaarnemingen. In het bepalen van de afwijking ten aanzien van de geactiveerde kosten hebben wij rekening gehouden met de reeds in de exploitatie verantwoorde afschrijvingslasten.

Er bestaat een controleverschil als gevolg van een onjuiste periodoerekening inzake lasten riolering ter grootte van € 26.000.

Onjuiste periodoerekening van lasten op taakveld riolering

Wij constateren dat een inkoopfactuur voor een bedrag van € 4.000 in 2023 is verantwoord op taakveld riolering, terwijl de prestatie onderliggend aan deze inkoopfactuur feitelijk in 2022 is geleverd. Rekening houdend met de vertaling van de geconstateerde fout naar de gehele populatie, leidt dit tot een onjuiste periodoerekening van lasten op taakveld riolering ter grootte van € 26.000.

Volledigheidshalve merken wij op dat deze constatering niet van invloed is op de stand van de voorziening per 31 december 2023, omdat per ultimo 2023 de lasten cumulatief beschouwd terecht ten laste van het taakveld riolering zijn gebracht.

Er bestaat een onzekerheid ten aanzien van de realiseerbare waarde van het deelproject Hekkert-terrein ter grootte van € 250.000.

Onzekerheid ten aanzien van realiseerbare waarde Hekkert-terrein

Het Hekkert-terrein maakt onderdeel uit van de deelprojecten behorende tot de grondexploitatie Von Clermontpark. De boekwaarde van het Hekkert-terrein bedraagt per 31 december 2023 € 1.000.000. Volgens de huidige inschattingen kan deze boekwaarde gerealiseerd worden wanneer sprake is van hoogbouw (realiseren van appartementen). Hoewel volgens de bij ons beschikbare informatie nog geen formeel besluit is genomen ten aanzien van de exacte invulling van deze locatie, hebben wij begrepen dat het draagvlak voor hoogbouw beperkt is. De hiervoor genoemde situatie leidt ertoe dat een onzekerheid ontstaat ten aanzien van de mate waarin de boekwaarde volledig gerealiseerd kan worden. Uitgaande van een andere bestemming dan hoogbouw, de oppervlakte van het perceel en publiek beschikbare informatie hebben wij ten aanzien van het Hekkert-terrein een onzekerheid geconstateerd inzake de realiseerbare waarde ter grootte van € 250.000.

Wij hebben geen tekortkomingen geconstateerd ten aanzien van de verantwoording in het kader van de WNT.

Wet normering topinkomens (WNT)

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording gecontroleerd. Wij melden dat wij geen tekortkomingen of afwijkingen in de WNT-verantwoording hebben geconstateerd.

Wij wijzen u voorts op het feit dat de verplichting geldt om de WNT-verantwoording openbaar toegankelijk op internet te publiceren voor een periode van tenminste zeven jaar, als onderdeel van de jaarrekening of desgewenst als apart document. De gegevens moeten vrij toegankelijk zijn en eenvoudig te vinden zijn. Wij geven uit dien hoofde in overweging om de WNT-verantwoordingen over de afgelopen jaren in een separate sectie op de website te presenteren.

Overige bevindingen

Wij hebben afwijkingen geconstateerd van in totaal € 381.000 als gevolg van het niet (aantoonbaar) voldoen aan de aanbestedingsregels.

Voldoen aan van toepassing zijnde aanbestedingsregels

Wij hebben ter controle van het voldoen aan de Europese, nationale en gemeentelijke aanbestedingsregels op basis van een zogeheten spendanalyse, waarbij wij zijn uitgegaan van de (meerjarige) gerealiseerde lasten per project per leverancier, diverse deelwaarnemingen uitgevoerd. Op basis van deze deelwaarnemingen constateren wij voor een totaalbedrag van € 381.000 aanbestedingsonrechtmatigheden, als gevolg van het feit dat de gemeente Vaals in elf gevallen niet (aantoonbaar) voldoet aan de van toepassing zijnde aanbestedingsregels.

De afwijkingen bestaan enerzijds uit het ontbreken van het ontbreken van de verkeerde vorm aanbesteden van opdrachten. Daarnaast constateren wij in een aantal gevallen dat de keuze om af te wijken van de interne aanbestedingsregels vanuit de argumentatie navolgbaar is, maar dat de bijbehorende procedure niet volledig is nageleefd. Vorengenoemde heeft met name betrekking op de toepassing van een hardheidsclausule door het college van burgemeester en wethouders. Tevens constateren wij dat het transparant en efficiënt ontsluiten van aanbestedingsdocumentatie aandacht vraagt.

De gemeente Vaals heeft bovengenoemde afwijkingen getrouw toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Dientengevolge leiden deze afwijkingen niet tot een aanpassing van ons oordeel. In de controleverklaring hebben wij volledigheidshalve een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden opgenomen waarin wij verwijzen naar de in de rechtmatigheidsverantwoording toegelichte onrechtmatigheden.

Wij adviseren om in het geval waar de lasten voor een applicatie jaarlijks beperkt zijn voor de opdrachtsom rekening te houden met de verwachte gebruiksduur.

Aanbestedingen: doorlopende ICT kosten

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden ten aanzien van aanbestedingen hebben wij vastgesteld dat voor diverse applicaties jaarlijkse licentiekosten in rekening worden gebracht die jaarlijks enkelvoudig onderhands mogen worden aanbesteed, maar die over meerdere jaren zouden leiden tot een meervoudige onderhandse aanbesteding. Omdat de licentie jaarlijks opzegbaar is wordt enkelvoudig onderhands aanbesteed. In het geval dat de verwachting bestaat dat licenties stilzwijgend worden verlengd, adviseren wij om de aanbesteding vorm te geven op basis van het verwachte (al dan niet meerjarige) gebruik.

Voor applicaties die reeds meerdere jaren in gebruik zijn, adviseren wij een plan van aanpak op te stellen op welke termijn een nieuwe aanbesteding wordt gestart. Tevens adviseren wij de duur waarvoor de opdracht wordt aanbesteed af te stemmen op de verwachte gebruiksduur.

Wij vragen aandacht voor de toerekening aan het juiste taakveld van lasten samenhangend met inhuur van personeel.

Inhuur op taakveld Overhead

Wij hebben geconstateerd dat de gemeente in 2023 lasten inzake ingehuurd personeel heeft verantwoord op taakveld Overhead. Feitelijk hebben de activiteiten die door de betreffende inhuurkracht worden uitgevoerd, betrekking op activiteiten ten aanzien van Ruimtelijke Ordening. In overeenstemming met de Notitie Overhead dienen personele kosten die verband houden met directe activiteiten aan de betreffende taakvelden te worden toegerekend. Deze lasten behoren daarmee niet toe aan het taakveld Overhead. Rekening houdend met de extrapolatie bedragen de foutief toegerekende lasten € 16.000.

Wij vragen aandacht voor de wijze waarop de verdeling van personele kosten inzake inhuur aan de diverse taakvelden plaatsvindt. Volledigheidshalve vermelden wij dat de impact op vermogen en resultaat van deze afwijking nihil bedraagt.

Werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van geïdentificeerde significante risico's

Als onderdeel van de planning van de jaarrekeningcontrole hebben wij een risicoanalyse uitgevoerd, waarbij wij significante risico's hebben geïdentificeerd. Significante risico's betreffen door ons geïdentificeerde risico's waar tijdens de jaarrekeningcontrole bijzondere aandacht aan wordt geschonken. In onderstaande overzichten rapporteren wij over de werkzaamheden die wij ten aanzien van deze significante risico's hebben verricht, alsmede de hieruit voortvloeiende bevindingen.

Doorbreking van de interne beheersing door de leiding van de organisatie

Geïdentificeerde significante risico

Het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen. Dit betreft een vanuit de regelgeving verplicht gesteld frauderisico.

Dit risico kan zich openbaren door middel van het beïnvloeden van de jaarverantwoording via memoriaalboekingen c.q. correctieboekingen, het onrechtmatig beïnvloeden van schattingsposten en door middel van het onttrekken van activa aan de organisatie.

Werkzaamheden

Wij hebben inzicht verkregen in de gehanteerde dagboeken, alsmede de aard van de journaliseringen die op deze dagboeken plaatsvinden, de wijze waarop schattingsposten tot stand komen en daarbij gebruik wordt gemaakt van de deskundigheid van ter zake deskundige derden en hebben inzicht verkregen in de rechteninrichting in het betalingsproces.

Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij de in het begrotingsjaar doorgevoerde memoriaalboekingen onderzocht, hebben wij de (veronderstellingen onderliggend aan de) schattingsposten gecontroleerd aan de hand van onderliggende documentatie en hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van uitgaande betalingen.

Bevindingen

Op basis van de hiernaast beschreven uitgevoerde controlewerkzaamheden hebben wij geen openbaring van het risico op doorbreking van de interne beheersing door de leiding van de organisatie geconstateerd.

Aanbestedingsrechtmatigheid

Geïdentificeerde significant risico

Gemeenten doen zaken met een omvangrijk aantal leveranciers. Het risico bestaat dat Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd om opdrachten onterecht aan bevriende partijen te kunnen gunnen, hetgeen tot onrechtmatige besteding van middelen leidt.

Werkzaamheden

Inzicht verkrijgen in het proces dat de organisatie heeft ingericht om te waarborgen dat de organisatie aangaande haar bestedingen voldoet aan de van toepassing zijnde aanbestedingsregels.

Zelfstandig een zogeheten spendanalyse uitvoeren in combinatie met deelwaarnemingen om vast te stellen dat inkopen die de van toepassing zijnde drempelwaarde overschrijden volgens de juiste procedure zijn aanbesteed.

Bevindingen

Wij hebben door middel van interviews en het uitvoeren van een lijncontrole inzicht verkregen in het door de gemeente gehanteerde aanbestedingsproces.

Vervolgens hebben wij door middel van gegevensgerichte controlewerkzaamheden de inkopen getoetst uitgaande van de van toepassing zijnde aanbestedingsregels. Wij hebben afwijkingen geconstateerd voor een totaalbedrag van € 381.000. De bevindingen zijn nader toegelicht in de sectie "Overige bevindingen".

Getrouwe en rechtmatige verantwoording van lasten in het Sociaal Domein

Geïdentificeerde significant risico

De decentralisaties binnen het Sociaal Domein (Participatiewet, WMO en Jeugdwet) hebben er in 2015 toe geleid dat gemeenten extra taken kregen toegewezen waar zij niet (optimaal) op waren voorbereid. Het Sociaal Domein is voor gemeenten heden ten dage geen onbekend terrein meer. Echter, wij onderkennen nog steeds een verhoogd jaarrekeningrisico ten aanzien van de lasten in het Sociaal Domein, veroorzaakt door onder meer het feit dat prestatielevering moeilijker dan bij reguliere inkopen kan worden vastgesteld en het feit dat de gemeente van een groot aantal partijen afhankelijk is voor haar (financiële) verantwoording. Het risico concentreert zich op dienstverlening ten aanzien van WMO en Jeugdzorg (bijvoorbeeld hulp bij het huishouden en begeleiding).

Werkzaamheden

Inzicht verkrijgen in de opzet en het bestaan van het beschikkingsproces zoals dit bij de gemeente is ingericht, alsook van het proces waarop de gemeente de prestatielevering door zorgleveranciers vaststelt.

Aansluiting van de verantwoorde lasten met de productieverantwoordingen van zorgleveranciers (voorzien van controleverklaringen), uitvoeren van een gegevensgerichte toets op de verstrekte beschikkingen in relatie tot recht, hoogte en duur van de zorglevering, het verkrijgen van controledocumentatie ter vaststelling van de prestatielevering, vaststellen of aanvullende werkzaamheden inzake persoonsgebonden budgetten hebben plaatsgevonden.

Bevindingen

Wij hebben door middel van interviews en het uitvoeren van lijncontroles inzicht verkregen in het door de gemeente gehanteerde beschikkingsproces en proces inzake toets op prestatielevering.

Wij hebben de verantwoorde lasten aangesloten met de onderliggende specificaties en overige brondocumentatie afkomstig van derden, waaronder de opgaaf van de SVB. Tevens hebben wij op basis van een steekproef ten aanzien van de elementen recht, hoogte, duur een aansluiting gezocht tussen de beschikte zorg en de benodigde zorg volgens de met cliënten gevoerde gesprekken.

Voor wat betreft prestatielevering hebben wij aansluiting gezocht bij uitvraag inzake zorglevering die heeft plaatsgevonden voor individuele dossiers en de productieverantwoordingen van zorgleveranciers die voorzien zijn van een controleverklaring.

Wij constateren geen materieel restrisico ten aanzien van de verantwoorde lasten Sociaal Domein.

Waardering van grondexploitaties (actief grondbeleid)

Geïdentificeerde significant risico

De grondexploitaties (actief grondbeleid) vormen een materiële post in de jaarrekening van de gemeente. Ten aanzien van grondexploitaties wordt gebruik gemaakt van intern opgestelde inschattingen en uitgangspunten. De jaarrekeningpost grondexploitaties herbergt een significant schattingselement, hetgeen mede is gebleken uit de afwijkingen (fouten en onzekerheden in voorgaande jaren). Daarnaast is sprake van een omvangrijk aantal factoren (intern en extern) die van invloed zijn op de waardering van deze jaarrekeningpost.

Het risico bestaat dat de grondexploitaties materieel onjuist zijn verantwoord als gevolg van het significante schattingselement en de hiermee gepaard gaande onzekerheden die deze jaarrekeningpost bevat.

Werkzaamheden

Inzicht verkrijgen in de interne beheersing (o.a. tegenspel tussen financiën en inhoudelijk verantwoordelijke) omtrent grondexploitaties.

Aansluiten van de in de jaarrekening verantwoorde saldi met het onderliggende meerjarenoverzicht grondexploitaties, indien materieel van omvang het uitvoeren van een detailcontrole op vermeerderingen en verminderingen boekjaar, voeren van gesprekken met de ter zake verantwoordelijke functionarissen in het licht van verwachtingen in toekomstige jaren en indien materieel uitvoeren van een detailcontrole op reeds na boekjaar gerealiseerde vermeerderingen en verminderingen.

Bevindingen

Door middel van interviews hebben wij inzicht verkregen in het proces omtrent de beheersing van grondexploitaties. Wij hebben begrepen dat periodiek tussen het hoofd bedrijfsvoering/financiën en de projectverantwoordelijke voor grondexploitaties overleggen plaatsvinden om de ontwikkelingen en actualiteiten te spiegelen aan de mogelijke financiële consequenties. Van deze overleggen worden geen notulen gehouden.

De verantwoorde mutaties boekjaar zijn op grond van de uitgevoerde detailcontrole akkoord bevonden. Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij op verschillende momenten, voor en na balansdatum, gesprekken gevoerd over de ontwikkelingen omtrent de grondexploitaties. Tevens hebben wij documentatie in 2024 verkregen ter onderbouwing van de besproken ontwikkelingen. Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden is de balanswaardering van de grondexploitaties per 31 december 2023 aanvaardbaar bevonden. Behoudens een onzekerheid ten aanzien van de realiseerbare waarde van het Hekkert-terrein ter grootte van € 250.000.

3. Analyse van de jaarrekening

Ontwikkeling van balansverhoudingen

Waar de staat van baten en lasten de financiële impact van de activiteiten in het boekjaar weergeeft, zowel begroot als gerealiseerd, geeft de ontwikkeling van balansverhoudingen inzicht in de ontwikkeling van de vermogenspositie van de gemeente Vaals en de wijze waarop de activa van uw organisatie zijn gefinancierd. Wij behandelen in de navolgende alinea's de belangrijkste balansmutaties in 2023.

De (im)materiële vaste activa nemen af als gevolg van het feit dat de afschrijvingen boekjaar het investeringsniveau overschrijden. De mutatie in de financiële vaste activa heeft betrekking op de door de gemeente verstrekte lening. De voorraden nemen toe vanwege de aankoop van de uitvoeringszaal in Lemiers.

De voorzieningen nemen toe als gevolg van de dotatie aan de voorziening pensioenen wethouders. Op de langlopende schulden hebben reguliere aflossingen plaatsgevonden.

De afname in openstaande vorderingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar is met name het gevolg van de afloop van onder andere de specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne die per 31 december 2022 nog te vorderen was. De overlopende activa nemen toe als gevolg van het feit dat de gemeentelijke bijdrage over 2024 aan verschillende gemeenschappelijke regelingen in een eerder stadium is voldaan door de gemeente. De overlopende passiva nemen toe als gevolg van een stijging in vooruit ontvangen bijdragen voor specifieke uitkeringen. Vorenstaande houdt verband met de toename in de uitzettingen in 's Rijks Schatkist.

Resultaat boekjaar en financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente Vaals is, reeds rekening houdend met het resultaat boekjaar ad € 2.242.000 positief, toegenomen tot € 12.552.000. In het kader van de transparantie van de opbouw van het resultaat vinden wij het van belang om het resultaat exclusief mutaties in reserves, en daarmee de feitelijke mutatie van het vermogen in 2023 van de gemeente Vaals te presenteren. Gedurende het jaar heeft netto een onttrekking ad € 542.000 aan reserves plaatsgevonden ten gunste van het resultaat. Rekening houdend met deze mutatie, bedraagt het resultaat boekjaar € 1.700.000 positief.

Het verloop van het vermogen is als volgt weer te geven:

Ontwikkeling financiële positie				
	Algemene reserve	Bestemmingsreserves	Resultaat boekjaar	Totaal vermogen
	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000
Saldo per 1 januari 2023	4.594	2.145	4.113	10.852
Resultaatbestemming 2022	4.113	0	-4.113	0
Toevoegingen aan reserves	1.032	748	0	1.780
Onttrekkingen aan reserves	- 621	-1.701	0	-2.322
Resultaat 2023	0	0	2.242	2.242
Saldo per 31 december 2023	9.118	1.192	2.242	12.552

De solvabiliteitsratio, uitgedrukt als het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal, bedraagt per 31 december 2023 28,9% (31 december 2022: 26,7%). De financiële weerbaarheid van de gemeente Vaals wordt nader geanalyseerd in de navolgende paragraaf inzake het weerstandsvermogen.

Het resultaat boekjaar gecorrigeerd voor toevoegingen en onttrekkingen aan reserves bedraagt € 1.700.000 positief.

Weerstandsvermogen

De financiële positie van de gemeente Vaals wordt mede tot uitdrukking gebracht in het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen en toont daarmee de financiële weerbaarheid van de organisatie. In deze paragraaf staat de analyse van het weerstandsvermogen zoals opgenomen in de programmarekening centraal.

De gemeente Vaals reflecteert in haar paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing op de in de begroting 2023 geïdentificeerde risico's en de mate waarin deze in de jaarrekening tot uitdrukking komen in de vorm van gerealiseerde lasten of verplichtingen. Wij benadrukken dat het weerstandsvermogen inzicht biedt in hoeverre de beschikbare vrije reserves in staat zijn om toekomstige risico's op te vangen. Dit heeft de gemeente weergegeven in een extra kolom, waarin de actualisatie van de risico's heeft plaatsgevonden.

In de navolgende tabel hebben wij een samenvatting opgenomen van het weerstandsvermogen van de gemeente Vaals, uitgaande van de meest actuele risico-inschatting door de gemeente.

Weerstandsvermogen		
	31 december 2023	31 december 2022
	€ x 1.000	€ x 1.000
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	11.762	8.632
Benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. geïdentificeerde risico's (B)	1.713 *	1.947 *
Weerstandsvermogen (A -/- B)	10.049	6.685
Weerstandsfactor	6,87	4,43

* Geïdentificeerde in de jaarrekening geactualiseerde risico's

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de ingeschatte risico's; deze wordt uitgedrukt in de weerstandsfactor. De hieruit voortvloeiende weerstandsfactor, uitgaande van de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Vaals bedraagt 6,87 (2022: 4,43). De stijging in de weerstandsfactor ten opzichte van voorgaand jaar is hoofdzakelijk het gevolg van een stijging in de beschikbare weerstandscapaciteit, als gevolg van toevoegingen aan de algemene reserve. Tevens stijgt de weerstandscapaciteit als gevolg van een daling van de geïdentificeerde risico's door het wegvallen van het risico inzake verkeersmaatregelen Vijlen.

Uit hoofde van volledigheid benadrukken wij dat diverse gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Vaals deelneemt een zeer beperkt weerstandsvermogen hebben. Hierdoor is de kans groot dat deze gemeenschappelijke regelingen een beroep doen op het weerstandsvermogen aanwezig bij de deelnemende gemeenten in het geval dat een door de gemeenschappelijke regeling geïdentificeerd risico zich manifesteert. In de analyse van de aanwezige weerstandscapaciteit van de gemeente dient derhalve rekening te worden gehouden met vorenstaande.

De weerstandsfactor stijgt vanwege een daling in de risico's en een stijging in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Financiële rechtmatigheid

Financiële rechtmatigheid en rechtmatigheidscriteria

In het kader van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording zijn wijzigingen aangebracht in de Gemeentewet. Met de wijziging van de Gemeentewet is beoogd dat het college van burgemeester en wethouders in de jaarrekening zelf verantwoording aflegt over financiële rechtmatigheid en dat het getrouwheidsoordeel van de accountant zich ook uitstrekt over deze rechtmatigheidsverantwoording. De accountant geeft hierdoor geen oordeel meer over de rechtmatigheid van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties in de jaarrekening.

Het begrip financiële rechtmatigheid is concreet gemaakt met behulp van negen criteria. In de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over alle negen criteria van rechtmatigheid. De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en óók onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. De drie specifieke rechtmatigheidscriteria, te weten het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording bevat de verantwoording van het college van burgemeester en wethouders met betrekking tot het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium.

Het getrouwheidsoordeel van de accountant omvat de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording.

Criterium	Afgedekt door
Calculatiecriterium	Balans en overzicht van baten en lasten
Valueringscriterium	
Adresseringscriterium	
Volledigheidscriterium	
Aanvaardbaarheidscriterium	
Leveringscriterium	
Begrotingscriterium	Rechtmatigheidsverantwoording
Voorwaardencriterium	
Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium	

Begrotingscriterium

Begrotingsonrechtmatigheden (beleidsmatig en/of financieel) moeten geautoriseerd worden door het college van burgemeester en wethouders. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog door de gemeenteraad worden vastgesteld. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is vastgesteld zijn bestedingen afwijkend van het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Uitgangspunt is dus dat iedere afwijking van de begroting onrechtmatig is. De financiële beheershandeling die deze afwijking van de begroting veroorzaakt, kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad. Het bepalen welke begrotingsonrechtmatigheden acceptabel zijn, is voorbehouden aan de gemeenteraad.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Het is aan de gemeente om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) te voorkomen. De gemeente beziet in eerste plaats welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig, dat zich uit in het M&O-beleid.

Rechtmatigheidsverantwoording

De gemeente Vaals heeft in haar jaarrekening 2023 een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen via welke het college van burgemeester en wethouders verantwoording afdraagt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Omdat de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel vormt van de jaarrekening, betreft de accountant de getrouwheid van hetgeen het college van burgemeester en wethouders in de rechtmatigheidsverantwoording beweert in zijn oordeel dat tot uitdrukking komt in de controleverklaring. Voor ons oordeel wordt verwezen naar hoofdstuk 1 van dit verslag.

4. Overige elementen

Frauderisicofactoren

Uit hoofde van de jaarrekeningcontrole hebben wij geen indicaties van fraude en/of ongeregelheden.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het management van de gemeente Vaals. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten. Onze controle is opgezet om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, maar richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude.

Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing zijn betrokken. Noch heeft het management materiële onregelmatigheden geconstateerd als gevolg van doen of nalaten door anderen binnen de organisatie.

Tevens hebben wij werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door de leiding van de organisatie. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op:

- de memoriaalboekingen die in uw administratie zijn gemaakt; hiervan hebben wij onderzocht of deze aanvaardbaar zijn;
- de schattingen; deze hebben wij getoetst op tendenties;
- significante ongebruikelijke transacties; wij hebben onderzocht of er indicatie bestaat voor ongebruikelijke transacties en hebben indien aanwezig deze transacties onderzocht met behulp van data-analyse en onderliggende documentatie.

Hoewel wij een professioneel kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2023 zijn geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude gebleken.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met niet-naleving van wet- en regelgeving.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij zijn op grond van artikel 2:393 lid 4 BW verplicht melding te maken van onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Bij het uitvoeren van de controle zijn in dit opzicht geen acute bevindingen naar voren gekomen die aan u moeten worden gemeld.

Duurzaamheidsverslaggeving

Europese wetgeving in de vorm van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) verplicht bedrijven direct, dan wel via ketenwerking te rapporteren over duurzaamheid. De veelgebruikte termen Environmental, Social en Governance (afgekort in ESG) worden hiervoor gebruikt. Voor de CSRD zullen grote bedrijven vanaf boekjaar 2025 zelfstandig moeten gaan rapporteren over hun ESG-prestaties. De verschuivende maatschappelijke norm vereist van alle bedrijven om ook inzicht in hun ESG-prestaties te geven aan hun stakeholders. Via de hiervoor genoemde ketenwerking zal dit “afgedwongen” worden door de CSRD-wetgeving.

De verplichting vereist bedrijven inzicht te geven in de ESG-risico's die ze lopen, de beleidsreacties die hierop volgen, het meten en rapporteren van ESG-prestaties via generieke en sectorspecifieke KPI's en het delen van targets waar ze naartoe werken. De rapportage zal onderdeel worden van het bestuursverslag en daarmee van de jaarverslaggeving.

Hoewel openbaar bestuur (vooralsnog) geen verplichting heeft tot het rapporteren in overeenstemming met CSRD, geven wij in overweging om vanuit de voorbeeldfunctie van publieke organisaties vrijwillig te rapporteren over risico's en prestaties op de gebieden Environmental, Social en Governance (ESG).

Hoewel vooralsnog geen verplichting geldt, geven wij in overweging om vrijwillig te rapporteren over ESG-risico's en ESG-prestaties.

Bijlage: Geplande en gerealiseerde urenbesteding

Voorafgaand aan de start van de controleopdracht maken wij op basis van de reikwijdte en diepgang van de controle-opdracht, in combinatie met onze kennis van de markt waarin uw organisatie opereert, alsmede kennis van de huishouding van uw organisatie, een inschatting van de urenbesteding. In onderstaand overzicht geven wij de geplande en de (verwachte) gerealiseerde urenbesteding weer.

Overzicht geplande en gerealiseerde urenbesteding			
Functionieniveau	Geplande uren	Gerealiseerde uren *	Vershil
Externe accountant	26	36	10
Supervisor/Manager	92	102	10
Assistent accountants	224	354	130
Totaal	342	492	150

* De gerealiseerde uren omvatten de urenbesteding per heden, inclusief de verwachte uren voor dossierafwikkeling.

RSM Netherlands Accountants N.V.

Bekkerweg 10
Postbus 6005
6401 SB Heerlen
T 045 405 5555
rsmnl.com

RSM Netherlands Accountants N.V. is een onafhankelijk lid van het RSM netwerk en handelt onder de naam RSM. RSM is de handelsnaam van elk bij het RSM netwerk aangesloten kantoor. Het RSM netwerk is een samenwerkingsverband van onafhankelijke accountants- en advieskantoren, die ieder voor eigen verantwoordelijkheid werken. Het RSM netwerk bestaat in geen enkel rechtsgebied als afzonderlijke rechtspersoon. Op alle opdrachten zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, die op verzoek kosteloos worden toegezonden. RSM Netherlands Accountants N.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder 34255759.